Tájékoztató

Ukrajnából menekült várandós nők egészségügyi ellátásáról (2024 június)

A térítésmentes várandósgondozás és szülés minden Ukrajnából menekült nőnek jár. Akkor is, ha menedékes státusszal rendelkezik és akkor is, ha ukrán-magyar kettős állampolgár. Alább részletezzük, hogy ki, melyik rendeletre, törvényre tud hivatkozni, amikor egészségügyi ellátást vesz igénybe:

- A menedékes státuszúak számára irányadó az EMMI 9/2022. (III./11.) számú egyedi utasítása, amely kimondja, hogy
"a menedékes térítésmentesen jogosult terhesgondozásra és szülészeti ellátásra".

Azok a kettős állampolgárok, akik bizonyíthatóan 2022. február 24-e után érkeztek Magyarországra és még nem létesítettek állandó lakcímet Magyarországon, egy tekintet alá esnek a menedékesekkel. Az EMMI 9/2022. (III./11.) számú egyedi utasítása szerint jár nekik a térítésmentes ellátás, csakúgy, mint a menedékeseknek.
az 1. számú melléklet 3. pontja kimondja ugyanis:

"(...) az Ukrajnában állandó lakóhellyel rendelkező és 2022. február 24-én vagy azt követően Ukrajnából érkező magyar állampolgár egészségügyi ellátás szempontjából a menedékesként elismerését kérővel, továbbá a menedékessel egy tekintet alá esik".

- Azok a kettős állampolgárok, akik már létesítettek állandó lakcímet Magyarországon, nem férnek hozzá ugyanazokhoz az ellátásokhoz, amelyekhez a menedékesek. Viszont az 1992. évi LXXIX.-es magzati élet védelméről szóló törvény értelmében a térítésmentes várandósgondozás nekik is jár.

„3. § (1) Térítésmentes terhesgondozásra jogosult a Magyarország területén lakóhellyel rendelkező magyar állampolgár"
Fontos tudni, hogy a menedékes kártya érvényességi ideje a rajta szereplő dátumtól függetlenül érvényes 2025. március 4-ig a 30/2024. (II. 22.) Korm. rendelet 3. §-a értelmében.

Várandósgondozás lépésről lépésre

A várandósgondozás első lépése mindig egy nőgyógyászati vizsgálat, amit térítésmentesen a területileg illetékes rendelőintézetben vehetnek igénybe a menekült nők. Az ukrán rendszertől eltérő módon Magyarországon ezek a rendelések előjegyzéssel működnek, vagyis időpontot kell foglalni a vizsgálatokra személyesen vagy telefonon.

Az első vizsgálatot követően, az ott kiállított ambuláns lappal lehet felkeresni a területi védőnőt. Ehhez segítséget nyújt az ÁNTSZ védőnő kereső internetes oldala, ahol a település és utcanév megadásával kikereshető, hogy adott lakcímhez mely védőnő tartozik.

Az első látogatás alkalmával a védőnő kiállítja az ún. Várandósgondozási könyvet, amiben a továbbiakban regisztrálni fogják a szakemberek az ellátással kapcsolatos történéseket (a szűrések és vizsgálatok eredményeit, szakembereknél tett látogatásokat stb.). Ezt a kiskönyvet innentől kezdve mindenhova vinni kell és be kell mutatni az adott szakembereknek. A szüléshez közeledve a várandós nő ezzel fogja tudni igazolni, hogy a várandóssága gondozott, illetve ha a szülésig összegyűlik benne 4 db pecsét (koraszülés esetén legalább 1 db), akkor jogosulttá válik a szülést követően anyasági támogatásokra.

A várandósságot 3x3 hónapra, vagyis 3 trimeszterre osztjuk fel és mindhárom hónapban megvannak azok a vizsgálatok, amiket ajánlott elvégeztetni. Ezek közé tartozik minden trimeszterben

- egy nőgyógyászati vizsgálat,
- egy laborvizsgálat,
- egy ultrahang.

A várandósság idejét hetekben mérjük [a szülés valahol a 37-41. hét között várható] és fontos tudni, hogy hol tart a várandósság, mert több olyan vizsgálat van, amely időérzékeny, és meg van határozva, hogy hozzávetőlegesen mely heteken tanácsos elvégeztetni. Ilyen

- az első genetikai ultrahang a várandósság 11-13. hetében,
- a második genetikai ultrahang a várandósság 18-20. hetében,
- a terheléses vércukor vizsgálat a várandósság 24-28. hetében,
- a harmadik genetikai ultrahang a várandósság 30-32. hetében.

A szüléshez közeledve a 36-37. héttől kezdődően CTG, vagy más néven NST vizsgálatokra hívják a várandós nőket heti rendszerességgel, ahol a méhösszehúzódásokat és a baba szívhangját monitorozzák. Amennyiben a szülés kiírt napját (terminust) a nő átlépi, ezek a vizsgálatok besűrűsödhetnek.

Több esetben tapasztaltuk, hogy az egészségügyi szolgáltatók nem látják el azokat a pácienseket, akik nem beszélnek magyarul (vagy angolul). Éppen ezért jó tudni, hogy a szakemberek a 1812-es telefonszámon igénybe tudnak venni ukrán telefonos tolmácsolást. Ez nem lehet akadálya az ellátásnak!

Amennyiben a várandós nő maga szeretne tolmácsot fogadni, úgy ajánljuk az IOM tolmácsszolgálatát, illetve a Dévai Fogadó telefonos tolmácsszolgálatát. Mindkét esetben szükséges előzetesen bejelentkezni. A szolgáltatás az ukrán menekültek számára mindkét esetben ingyenes.

Szülés

Az EMMI 9/2022. (III./11.) számú egyedi utasítása alapján egyértelmű, hogy a menedékes státuszú és a velük egy tekintet alá eső – Ukrajnában állandó lakcímmel rendelkező - ukrán-magyar kettős állampolgárok számára a szülés térítésmentesen jár. A Magyarországon állandó lakcímmel rendelkező kettős állampolgárok esetében ugyanakkor nem jelenthetjük ki ugyanezt. Tudomásunk szerint a társadalombiztosítási jogviszonyuktól függően jár nekik a szülés térítésmentesen - azaz amennyiben az rendezett, akkor az ellátás térítésmentes, de ha rendezetlen, akkor valószínűsíthető, hogy a szülés költségeit ki fogják számlázni nekik. [Ebben a kérdésben jogászoktól várjuk az egyértelműsítő információt. Amint megkapjuk, frissíteni fogjuk információs anyagainkat.]

Hasznos linkek

1. Emberi erőforrások minisztere egyedi utasítása az Ukrajnából érkező személyek egészségügyi ellátásáról
2. 1992. évi LXXIX. törvény a magzati élet védelméről
3. 32/1992. (XII. 23.) NM rendelet a magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény végrehajtásáról
4. Tudnivalók terhességmegszakításról
5. A Családvédelmi Szolgálatok működése
6. Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztály illetékességi területén működő Családvédelmi Szolgálatok (CSVSZ) címlistája
7. Helsinki Bizottság mintalevele
8. Menedékes kártya meghosszabbítva 2025-ig